

Castell de Castellet

Sant Vicenç de Castellet

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Castell de Castellet. Zona La Farinera. 08295 SANT VICENÇ DE CASTELLET
Emplaçament En un turó rocós al marge dret del Llobregat.

Coordenades:

Latitud: 41.66403
Longitud: 1.85105
UTM Est (X): 404347
UTM Nord (Y): 4613113

Classificació

Número de fitxa 08262-2
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Medieval Romànic
Segle XIII
Estat de conservació Bo
Protecció Legal
Tipus de protecció: BCIN
Europea – Atributs inspire: National Monument Record – Defensa
Observacions protecció: BIC monument R-I-51-5681.
Data aprovació: dv., 22/04/1949 - 12:00
Número inventari CC.AA. N° 1608, any 1988. IPAC n°1744, any 1983..
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Científic
Titularitat Pública
Titular: Ajuntament de Sant Vicenç de Castellet, Plaça de l'Ajuntament, 10. 08295 SANT VICENÇ DE CASTELLET

Descripció

El Castellet es troba a la banda dreta del riu Llobregat, dalt d'un turó rocós en el que hi ha el santuari i el castell. L'únic element que queda actualment de l'antic castell és la torre, que s'aixeca a l'extrem meridional del turó i construïda el segle XIII. De la resta d'elements, situats a la banda septentrional i més aplanada del serrat, tan sols resten algunes bases d'una muralla que s'adapta a la topografia del terreny i adquireixen forma el·líptica i de manera discontinua. Els murs fan uns 70 cm de gruix tot i que hi ha variacions, i amb diferents alçades arribant als 3 metres màxim. A la banda de migdia es poden veure clarament els basaments dels murs que formen dos compartiments perfectament delimitats. En un dels murs encara són visibles els galzes d'una porta en una obertura al mur. Restaven també vestigis d'un enllosat, situats entre la paret de tramuntana i l'estança de ponent, però que amb la darrera restauració han quedat molt tapats amb terra. La torre és una construcció prismàtica, de planta quadrada amb parets de carreus de pedra de 9 metres d'alçada de 90 cm de gruix a la base. A l'interior hi havia tres nivells, perceptibles pel desgruixament dels murs interns en els que es recolzarien uns empostissats. El tercer pis utilitzava com a paviment el mateix sostre de la torre formant un terrat. L'aparell és fet amb blocs de pedra voluminosos escantonats barroerament i disposats en filades horitzontals. Les quatre cantoneres estan reforçades amb blocs més grossos polits, tot unit amb morter de sorra i calç. Quatre merlets rematen la part superior de la torre. La porta d'entrada és de mig punt adovellada, oberta a la cara nord i a peu pla, tot i que en estar la torre construïda sobre una base rocosa és necessària una escala de pedra per accedir. Té dues finestres d'arc de mig punt a nivell del primer pis, una a llevant i altra a ponent. El 1278 el castell va patir la primera destrucció, tot i que el 1352 seria reconstruït en part, per tornar a ésser destruït durant la guerra civil (1462-1572) (SARRET I ARBÓS). És molt possible que la torre fou construïda a finals del segle XIII. La zona pateix erosió natural i això provoca que es separin pedres i hi hagi moltes esquerdes a la base del turó en el que es troba el conjunt. Durant la primera meitat del segle XX es van trobar fragments ceràmics de color rogenc a la vessant del turó, que van ser classificats com ibèrics. Una posterior neteja realitzada pel Centre Excursionista de Sant Vicenç tan sols va proporcionar mostres de ceràmica medieval, i no hem pogut veure els fragments presumiblement ibèrics, cosa que en fa posar en dubte l'existència d'ocupació anterior.

Observacions:

BIC per la Llei 16/ 19850625, i Decret de Castells 22 abril 1949. Segons Joaquim Sarret (1900), en fer la restauració del santuari el 1884, es van trobar ossos humans així com lloses sepulcral procedents del possible cementiri antic del santuari i que alguns historiadors han relacionat amb un passat ibèric de Castellet (VILA, 1986). Les darreres obres de restauració van iniciar-se el setembre de 2001 per iniciativa de l'Ajuntament de Sant Vicenç de Castellet amb la col·laboració de la Generalitat i la Diputació de Barcelona. L'objectiu de les obres era fer un sanejament dels talussos del turó, fixar-ne la base, i relligar la part superior de la muntanya amb ancoratges. Cal assenyalar que la base del turó de Castellet està formada per grans roques on els darrers anys s'hi havien format grans esquerdes que feien perillar la seva estructura. La restauració del turó de Castellet va ser la primera fase de l'actuació feta per l'Ajuntament de Sant Vicenç. D'altra banda, les greus deficiències estructurals i de conservació de l'ermita de Castellet van originar encarregar un estudi de restauració i rehabilitació de l'ermita de Castellet. Les actuacions més importants van finalitzar al principi de 2003. Per fer de tot el conjunt un entorn més agradable i destacar la importància de l'indret per al municipi la zona ha estat enjardinada i està en marxa un projecte d'il·luminació del conjunt arquitectònic. El canvi de titularitat del Bisbat de Vic al consistori de Sant Vicenç es va realitzar el 13 de març de 2003. El conjunt restaurat i rehabilitat va ser inaugurat el 13 d'abril de 2003.

Història

El castell de Castellet és documentat des del 1001, en la butlla del Papa Silvestre II al Bisbe Sala d'Urgell, tot i que no és prou específic per assegurar que es tracti d'aquest Castellet. El 1099, en la butlla del Papa Urbà II al Bisbe Ot d'Urgell ja es cita com a propietat Castellet sota Manresa. En ser una propietat llunyana difícil de controlar, el 1179 el Bisbe Arnau de Preixens vengué al rei Alfons I el Cast el castell de Castellet, passant així a domini comtal. Els comtes infeudaren el castell a una família que es va posar el cognom de Castellet i que eren també senyors de Vacarisses. El 1278, Humbert de Rocafort (de Rocafort, Mura i Castellbell), gendre de Guillem de Castellet, destrueix el castell i s'apoderà en assassinar a Guillem. Entre 1279 i 1306 el posseïa Humbert de Rocafort, casat amb Sibil·la de Castellet. En morir aquest va quedar al davant de les possessions la seva vídua fins el 1315 en que heretà la seva filla Blanca casada amb Ramon de Cirera que serà senyor de Castellet i que traspasà el domini de Castellet al noble manresà Guillem de Camps el 1352, que realitzà una restauració important del santuari de Castellet. En època de Sibil·la la situació no devia ser econòmicament gaire bona ja que aquesta es va vendre els masos Vives i Serrahima l'any 1279 al noble A. Grevalosa de Manresa, i més tard el mas Villalonga situat a la sagrera de Sant Vicenç a Romeu Ricolf. Majoritàriament la població estava formada per remences, tal i com es dedueix de la redempció de Ramon Cases el 1342. Guillem de Camps, senyor de Castellet i de Castellbell, el 1360 va vendre les seves propietats a Joan de Segalers, ciutadà manresà. Essent hereua la seva filla actuà com a procurador Eimeric de Sallent que va ser nomenat hereu en morir aquesta sense fills junt a Anton Guillem de Muntanyans. Succeïren als Muntanyans els Cardona de Barcelona al 1549. Pau Amat i Cardona va ser senyor el 1648. L'últim senyor de Castellet va ser Marià d'Alegre d'Aparici i d'Amat, nomenat baró de Castellet el 1797 per Carles IV. En morir sense fills deixà tota la seva herència a l'Hospital de la Santa Creu de Barcelona. A finals del segle XIX hi van aparèixer a la costa diverses cistes que actualment ja no existeixen (DAURA, 1995).

Bibliografia

MONTANYA, F. (1948). Monografía histórica del castillo y santuario de Castellet. Sant Vicenç de Castellet. SANCHEZ, E. (1987). El poblament pre-romà al Bages. Manresa, Caixa d'Estalvis de Manresa. P. 156. DAURA, A., GALOBART, J., PIÑERO, J. (1995). L'arqueologia al Bages. Centre d'Estudis del Bages. CATALÀ, Pere (1976). Els castells catalans. Volum V. Dalmau Ed. Pp. 772-778. AA.VV. (1985). Catalunya Romànica. Vol. XI, El Bages. Fundació Enciclopèdia Catalana. Pp. 484-486. SARRET I ARBÓS, J. (1900). Breu relació al Santuari i imatge de Nostra Senyora de Castellet. Manresa. VILA, M. (1986). Sant Vicenç de Castellet. Fets polítics i històrics. Gent santvicentina. Ed. El Farell. Sant Vicenç de Castellet. MARTÍN, R. I altres (1987). Sant Vicenç de Castellet. A Història del Bages. Vol. II. Ed. Parcir. Manresa. Pàgs. 429-456).

